

ਲੈਟਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ

ਡੀ ਕੇ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਬਾਲ ਰਾਜ ਤੁਲੀ, ਜੇ. ਜੇ.

ਡੀ ਉਲਾ ਐਸ ਇੰਘ, -ਅਪੀਲੈਟ

ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ — ਜਵਾਬਦਾਰਾ ।

ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 619 ਆਫ 1968

1 ਦਸੰਬਰ 1970

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950)—ਆਰਟੀਕਲ 226—' ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ—ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ—ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ—ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਡਰ (V ਦਾ 1908)—ਕਦ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੈ—ਆਰਡਰ 22 ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਨਿਯਮ 3 ਅਤੇ 4, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦਾ ਕੋਡ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 120, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ (1963 ਦਾ XXXVI) — ਕੀ ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ—ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦਾ ਉਚਿਤ ਲੇਖ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਰ ਆਰਡਰ 22, ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਅਤੇ 4 ਅਤੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 120 ਦੇ ਦੰਡ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ; ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 120, ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੁਦਈ ਜਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੜ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਧਿਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 120 ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਥਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ

ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਖਤ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਅਰਥ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਦੰਡ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਅਟੱਲ ਤਾਕਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 120, ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੜ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਆਰਟੀਕਲ ਜੋ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਉਹ ਆਰਟੀਕਲ 137 ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 4 ਅਤੇ 5)

28 ਅਕਤੂਬਰ, 1968, 1962 ਦੇ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 217 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ।

ਐਚ ਐਸ ਜੀ ਉਜਰਾਲ ਅਤੇ ਐਮ ਆਈ ਐਸ ਬੀ ਹੋਪਿੰਦਰ ਜੀ ਉਜਰਾਲ, ਇੱਕ ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲ ਲੈਣ ਲਈ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਾਈਪੀ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਭਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਜੇ.ਐਨ ਕੌਸ਼ਲ। "

ਨਿਰਣਾ.

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

ਬੀ ਆਰ ਤੁਲੀ, ਜੇ.—(1) ਦੁਲਾ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। 2,400 ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਉਸ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਮਕਾਨ ਨੰ. B-XII-803 ਨੂੰ ਲਖਮੀ ਚੰਦ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਕੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਉਕਤ ਮਕਾਨ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਬਕਾਇਆ ਰੁਪਏ ਸੀ। 1,700 ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਘੱਟ। ਡਿਸਪਲੇਸਡ ਪਰਸਨਜ਼ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਨਿਯਮ, 1955 ਦੇ ਨਿਯਮ 30 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ,

ਮਿਤੀ 10 ਮਾਰਚ, 1959 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਸਿਰਲੇਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਖਮੀ ਚੰਦ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, 22 ਅਕਤੂਬਰ, 1959 ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਆਰਡਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੋਧ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ 'ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਬਾਦਲਾ ਹੁਕਮ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਕਤ ਲਖਮੀ ਚੰਦ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਹਾਇਕ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮਿਤੀ 22 ਅਕਤੂਬਰ 1959 ਨੂੰ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ 17 ਦਸੰਬਰ 1959 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਨੇ ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸਦੀ 12 ਜੁਲਾਈ, 1961 ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਘਰ ਉਸ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ 'ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 217 ਆਫ 1962 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 28 ਅਕਤੂਬਰ, 1968 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਦੇਰੀ ਇੱਕ ਬੇਲੋੜੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀਆ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ . ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਓਜ ਕੰਸੋਲਿਡੇਸ਼ਨ , ਪੰਜਾਬ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ । 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

"(1) AIR71968WH. 360.

(2) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਆਰਡਰ 22 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਉਹ ਸ਼੍ਰੀ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ-ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (2)। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (3) ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਚੌਧਰੀ ਜੈ ਰਾਮ ਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (4) ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਆ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕੰਸੋਲਿਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼, ਹਿਸਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (5) ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ-

“ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਆਰਡਰ 1, ਨਿਯਮ 10, ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੋਏ ਮੈਂ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (2) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਮਲੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਕੇ. ਐਲ. ਭੰਸਾਲੀ ਬਨਾਮ ਦਰਾਮਦ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੰਟਰੋਲਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਰੂਲਾ, ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। 6).

(3) ਸ੍ਰੀ ਜਗਨ ਨਾਥ ਕੌਸ਼ਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜੋ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ 3 ਤੋਂ 7, ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਾਕੀਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ (i) ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, (ii) ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ (iii) ਇੰਡੀਅਨ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 120 ਵਿੱਚ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਦਈ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ

- (2) 1956 ਦੇ CW ਨੰਬਰ 325 ਨੇ 21 ਅਪ੍ਰੈਲ 1961 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।
- (3) LPA Np 133 ਦਾ 1961 ਦਾ ਫੈਸਲਾ 10 ਅਗਸਤ, 1961 ਨੂੰ ਹੋਇਆ।
- (4) 1959 ਦੇ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 429 ਨੇ 6 ਮਾਰਚ, 1963 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।
- (5) 1969 PLJ 516.
- (6) 1967 PLR (ਦਿੱਲੀ ਸੈਕਸ਼ਨ) 19.

ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ 90 ਦਿਨ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 120 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(4) ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਜ਼ਾਬਤੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ > ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਰ ਆਰਡਰ 22, ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਅਤੇ 4 ਅਤੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 120 ਦੇ ਦੰਡ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ

ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 120 ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1908) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਰੇ ਹੋਏ ਮੁਦਈ ਜਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਜਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਧਿਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦਾ ਤੀਜਾ ਭਾਗ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਨੁਛੇਦ 120 ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ, ਹੋਰਾਂ ਵਾਂਗ, ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸਾਢੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਮਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਸਾਰਣੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਖਤ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਅਰਥ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਦੰਡ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਅਟੱਲ ਤਾਕਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(5) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਨੁਛੇਦ 120 ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ "ਮੁਦਈ" ਲਈ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਨੁਛੇਦ 120 ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ "ਮੁਦਾਇਕ" ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਪੈਂਡੈਂਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ,

ਯਾਨੀ, ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 120, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ ਜੋ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਆਰਟੀਕਲ 137 ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 137 ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਬਦਲਿਆ ਸੀ। ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ, ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ

ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਸੀਮਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਜਾਂ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(6) ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ 'ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ' ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 120 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹੀ ਧਾਰਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਪੁਰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਇੱਕੋ ਮਿਆਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸੀਮਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਲਈ ਇਹ 30 ਦਿਨ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਡਿਕਰੀ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਲਈ ਇਹ 90 ਦਿਨ ਹੈ।

(7) ਸ੍ਰੀ ਜਗਨ ਨਾਥ ਕੋਸ਼ਲ ਨੇ ਫਿਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਲਾਲ ਸਾਧੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ (7), ਅਤੇ ਇਬਰਾਹਿਮਭਾਈ-ਕਰੀਮਭਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (8), ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 120 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਨਿਯਮ 1 ਅਤੇ 2 °f ਆਰਡਰ 22 ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਚਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(7) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1967 ਕੈਲ. 275.

(8) ਏਆਈਆਰ 1968 ਗੁਜਰਾਤ 202

(9) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੀ, ਭਾਵ ਕਿ ਕੀ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਘਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਸ ਘਰ ਦਾ ਅਲਾਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸ਼ੀਮਤੀ ਦੀ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਜਮਨਾ ਬਾਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ, (9), ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਘਰ ਦੇ

ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਹੁਣ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਅਧੀਨਗੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

(10) ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦਵਤਾ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਆਰ.ਐਸ. ਨਰੂਲਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ.'

ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇਦ ਆਦਿ।- ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਰਾਜ , - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1970 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 2939

2 ਦਸੰਬਰ 1970

1961 ਦਾ XXIII 1970 ਦੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 7 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ)— ਧਾਰਾ 3 — ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950)— ਧਾਰਾ 14, 213 ਅਤੇ 254— ਆਰਡੀਨੈਂਸ 7 ਆਫ 1970— ਕੀ ਬਿਨਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ- ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 - ਕੀ ਧਾਰਾ 14, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ?

(11) 1965 PLR 394